ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

15 листопада 2017 року
№ 33 (33)

Вимір часу

ТАК НАША ІСТОРІЯ ПОЧИНАЛАСЯ

Пам'ятаю виразно, наче це було тільки вчора, першу організаційну конференцію фермерів Дніпропетровщини, на якій вони і створили свою обласну Асоціацію. За часів радянської влади щось подібне не могло привидітися і в найсміливішому сні - не те що відбутися. Але на календарі уже відраховував свої дні другий місяць 1992 року – отож чверть століття тому це було, - і напередодні у грудні 1991 р.

Свою книгу Михайло Саєнко присвятив фермерам, продовжувачам справи селян, що загинули за землю в період сталінських репресій.

РОКИ великого зворотного перелому

Верховна Рада Незалежної України схвалила Закон «Про селянське (фермерське) господарство» - ще у першому його варіанті, оскільки у червні 1993-го буде проголосований у новій редакції. А тоді, у 1992-му, у тісній залі на четвертому поверсі обласного управління сільського господарства зібралося не більше півсотні чоловік. Може, що й було їх менше. Однак спершу ніяково і потайки, а потім і один поперед одного працівники облуправління аграрного сектору, себто рядові його службовці-клерки, виходили зі своїх кабінетів подивитися на «відчайдух, які замахнулися на колгоспи» - і дивилися на них, хто як на диваків, а хто і зі злістю, як на ворогів. А збралася на установчу конференцію розмаїта публіка. Не треба було бути спостережливим та пильним, щоби поміж делегатів розгледіти учорашніх колгоспних і бригадирів та спеціалістів, і рядових трактористів, а то й працівників різних там і тут районних установ. Як потім з'ясується, був серед них недавній міліціонер – Віктор Шевченко, учитель фізкультури Роман Ковальський, голови ніби існуючих колгоспів – Віктор Дубовик та Володимир Рой, начальник райсільгосппроду-РАПО (чи хтось пам'ятає ще про таку річ, як РАПО?) з дипломом кандидата сільськогосподарських наук Володимир Верховський, колишній майстер ракетного цеху Південного машинобудівного заводу, котрий «з цієї нагоди» залишив місто і повернувся у рідне село, Віктор Заморін.

Наступної неділі ми всі відзначатимемо День працівників сільського господарства – свято, яке дісталося нам у спадщину від радянської влади. Одне з небагатьох, зауважте, яке залишилося одначе і в теперішньому нашому календарі. Якщо практично усі інші навіть суто професійні, як їх називали, хоч і збереглися нині також, але змінили свої дати. Думаємо, що не випадково свято, котре пахне, як раніше казали, хлібом – свято хліборобів-землеробів – шанується в українському суспільстві до цих пір. І ніякого знецінення і ніякої декомунізації не боїться. Бо, по-перше, Україна споконвіків велика аграрна держава, а нелегкий і звитяжний труд тих, хто годує свій народ, був і лишається у великій пошані. Отож тепер і труд фермерів має цінуватися співвітчизниками. Труд людей, для котрих не лише навесні, влітку та восени, а і взимку вдень і вночі, зранку й допізна немає перепочинку, спокою і вихідних. Газета «Фермер Придніпров'я» створена й для того, до речі, щоб повернути сучасним фермерам-«куркулям» шану, на яку вони заслуговують. За невтомну працю на землі усі інші, задля кого ця праця здійснюється, мають кланятися до землі – ми так вважаємо і це відстоюємо своїми публікаціями. З цих міркувань і вирішили День трударів полів та ферм, як раніше також говорили, прикрасити першою розповіддю про те, як у нас на Дніпропетровщині зачинався фермерський рух. А якщо ця розповідь перша – то вона має бути і про першого в області фермера, котрому колеги-першопроходці довірили очолювати й обласну фермерську Асоціацію.

Продовження - стор. 2, 3

У фокусі дня

«Мордою в підлогу», або Як боротися з рейдерами

Голова уряду звернувся до правоохоронних органів припиняти дії рейдерів. При спробі рейдерських захоплень в Україні силовики повинні жорстко реагувати – затримувати рейдерів і доставляти до суду.

ПРО ЦЕ заявив прем'єр-міністр Володимир Гройсман в парламенті під час Години запитань до уряду.

За його словами, з рейдерами потрібно діяти жорстко.

«Я думаю, що це наша спільна позиція з міністром внутрішніх справ, я хочу підкреслити, у нас в уряді і Нацполіції є тільки один рецепт для тих, хто займається рейдерством, силовим захопленням чужого майна. Він має назву по-українськи «обличчям у підлогу», а по-російськи «мордою у підлогу», – заявив Гройсман.

Він закликав правоохоронців затримувати рейдерів і судити їх. «Тому хотів закликати всіх правоохоронців країни, це позиція голови Нацполіції і міністра внутрішніх справ, – якщо хтось десь в будь-якому куточку України здійснює фізичне захоплення чийогось майна, відразу реагувати, заарештовувати, доставляти в суд і вимагати покарання. Це питання номер один. Я просив би, щоб ми повністю надавали підтримку законним діям Нацполіції», – підкреслив прем'єр.

ВУЛИЦЯ ГНІВУ,

або Наші на Грушевського у Києві

стор. 4

Ринок землі: бути чи не бути?

Відкриття ринку землі – тема в українському суспільстві достатньо дискусійна. Сільське населення побоюється, що зі скасуванням мораторію українські землі «заберуть» чи «скуплять за копійки» іноземці. Експерти і частина бізнесу сходяться в думці, що ринок стане поштовхом для розвитку економіки. Вітчизняні чиновники, обґрунтовуючи нагальну необхідність продажу земель, кивають на Америку і Європу: он, мовляв, у них же продається, і живуть як! Але при цьому чомусь забувають про необхідність врахування ризиків. У Північній Америці і Європі насамперед подбали про ефективне використання сільськогосподарських земель, а не поспішали продавати землю через те, що МВФ траншу не дасть. До власників таких наділів держава висуває цілу низку кваліфікаційних вимог, добре розуміючи, що лише в такий спосіб можна досягти продовольчої безпеки країни.

На роздоріжжі

Україна зараз перебуває в ситуації, коли мораторій на продаж земель, з огляду на багато економічних чинників, не є добре, але і відкриття ринку землі без запобіжників - іще гірше. Україна – традиційна житниця Європи – фактично позбавила майнових прав власних селян на користь земельних магнатів. В Україні з початку 2000-х років діє заборона для громадян продавати та купувати землю сільськогосподарського призначення. Її запровадили як тимчасовий захід, але до цього часу так і не змогли зняти та перейти до цивілізованого ринку – наразі, його заміняє тіньовий нелегальний обіг. У результаті, Україна – один з найбільших аграрних товаровиробників світу – опинилася в шістці відсталих держав, у яких громадянам заборонено продавати та купувати землю - разом з Північною Кореєю, Венесуелою,Конго, Таджикистаном та Кубою.

стор. 5

РОКИ великого

Продовження. Початок - стор. 1

ТАК ОТ, двадцять п'ять літ тому головував на установчій конференції рішучих, ризикованих навіть характерами і вдачами селян, які першими зважилися переходити на «самостійний хліб», Михайло Михайлович Саєнко. І не випадково, звичайно: Михайло Михайлович не в переносному розумінні слова, а в прямому був справді першим у Дніпропетровській області і третім в Україні, хто отримав у своє довічне користування з правом передавати у спадщину землю для ведення селянського (фермерського) господарства. На початок 1992 року він входив до числа тих 82-х відважних селян, котрі тоді були офіційно зареєстровані в Україні фермерами. Як сьогодні чую і виступ Саєнка на організаційній конференції. Починав він з того, що свого часу партія більшовиків висунула лозунг своєї програми з аграрного питання: основний противник побудови в Союзі РСР соціалістичного суспільства – селянин. Цей дрібний капіталіст-буржуа приватно володіє засобами виробництва, а продукцію, яку він виробляє – хліб, м'ясо, молоко і т. д. – держава мусить у нього купувати. Користолюбець, спекулянт та кровосос робітничого класу – і крапка. А у 1929 році газети Радянського Союзу опублікували статтю Сталіна «Рік великого перелому», якою той проголосив суцільну колективізацію і ліквідацію куркуля як ворожий пролетаріату клас. Більше 15 мільйонів заможних селян, котрі сім'ями трудилися на своїй землі, з клеймом експлуататорів трудового народу і затятої контри були розстріляні або вислані чортам на кулічки – в Сибір. Не мине і кількох років, як без куркулів українське село вимиратиме від голоду – від Голодомору, як його незабаром назвуть.

Один із найвідоміших першопрохідців фермерського руху в Україні.

- А й сьогодні українців, особливо тих, що живуть у сільській місцевості, з усіх сил лякають фермерами. Перш за все лякають, мов страхопудалом, розбещені радянськими порядками ще компартійні чини і бюрократи. Існує, мовляв, бездоганна і напрочуд надійна та перевірена практика командно-адміністративного управління сільським господарством, а тепер фермери її поховають – ось побачите. Були колгоспи і радгоспи, які для всіх були хорошими і всіх у селах влаштовували, коли кращого годі було й бажати, і на тобі – об'явився фермер, - говорив Михайло Саєнко, звівши насамкінець пафос своєї промови до запитання: - Але кому це всім, скажіть мені на милість, було потрібно? А я от пам'ятаю, як підлітком брів зі своєю мамою вимерлими селами Одеської та Миколаївської областей і харчувався тим, що вдавалося підібрати у порожніх степах – залишками проса, остюками жита і примерзлими де-інде ягідками винограду…

І раптом аж вигукнув Михайло Михайлович: «Але чи й до цього часу партія та уряд, котрі у нас звикли хвалитися разом і порізно, вирішили Продовольчу програму? І чому ніяк вирішити її вони не можуть? Отож!»

А підводячи потім риску у своєму виступі, Михайло Саєнко останні роки ще минулого отож століття назвав роками великого зворотного перелому – роками повернення до здорового глузду і тями. Ще кілька цитат-афоризмів записав я тоді з його вуст. Як от «Без вільного селянина не бути незалежній Україні». Або: «Те, що вигідно фермеру, буде вигідно і державі». Ще таке висловив він тоді спостереження: «Чого нам зараз у нашій країні уже не вистачає, так це совісті». І наче заклики до фермерів-побратимів на зразок «Хліб, хлопці, краще їсти свій» чи «Плацдарм, який ми уже завоювали, нізащо, мої дорогі фермери, ми не повинні здавати – відступати нам уже не можна, якщо хочемо добра собі і своєму народу». Залишається тепер докинути, що й набагато раніше, до обрання лідером обласного фермерського товариства, Михайло Саєнко був достоту відомою на Дніпропетровщині людиною. Навіть знаменитою. Спершу як багаторічний директор Новомосковського радгоспу-технікуму, згодом і як палкий поборник перебудови, яка почалася в Радянському Союзі з приходом до влади у Кремлі Михайла Горбачова. Знаємо, що ту перебудову по-різному оцінюють до цих пір. Не всі і не все, що тоді коїлося, схвалювали і схвалюється досі в народі. Одначе позиція у ті роки Саєнка, який відстоював правду та справедливість, боровся з запеклими комуністичними партократами, не могла не викликати поваги. Його сприймали сміливим і безкомпромісним борцем за інтереси передусім селян.

Хоч нам нині варто сказати навіть про інше. Про те, що на початок 1992 року – на початок зародження і становлення у нашій області фермерського руху – Михайла Саєнка знали особисто і за власними враженнями від спілкування з ним практично усі ті його побратими, котрі зібралися на першу установчу конференцію вільних селян, як їх ще величали. Чи здогадаєтеся – чому? Та тому, що усіх, хто там і тут, в усіх районах «записувавдумцям палиці в колеса, «ставив на місце», оббиваючи пороги повноважних тоді обласних інстанцій. А що вже в місцевих обласних газетах шпенив негідників і недоброзичливців, так його публікацій боялися, як вогню. Тоді, в пору так званої гласності, як нам розповідали якось в обласному управлінні сільського господарства, керівники галузі у районах починали свої робочі дні з запитання «Чи немає часом в газетах статті Саєнка?» А якщо є, то «Чи не про нас, не приведи, Боже?»

Отож не розповісти сьогодні читачам-новому поколінню фермерів про першопроходця у нашій області в їхньому ділі просто не можна, навіть гріх. Отже…

Михайло Михайлович зі своїми синами.

ПОРТРЕТ ПЕРШОПРОХОДЦЯ НА СТИКУ ДВОХ ЕПОХ

НІКОЛИ й раніше, в старину, ще радянську себто епоху, Михайлу Саєнку не жилося спокійно і легко. Навіть тоді, коли радгосп-технікум, який він очолював більше чверті століття, хвалили на всі заставки. Це був єдиний навчальний заклад Дніпропетровщини, котрий за всю історію області нагородили золотою медаллю ВДНГ – Виставки досягнень народного господарства СРСР. Семінар всесоюзного масштабу з досвіду підготовки кваліфікованих кадрів аграрників середньої ланки теж був подією для всієї області. А річ не в тім, що репутація педагогічного колективу на рівні слави коштувала директору технікуму нервів, здоров'я і недоспаних ночей. Річ в іншому: тут, удома, Михайлу Михайловичу частіше діставалися стусани, докори і навіть принизливі образи.

Видається досить неправ-їм незалежним і безкомпромісним характером. Був прямий, як істина – мав власні принципи і чесноти, якими не поступався, на все і завжди мав власну думку, котру горою відстоював. І будь-кому прямо у вічі різав правду-матінку там, де інші проливали хвалу з приводу найбезглуздіших витівок високих посадовців.

Одного разу, приміром, кличе Саєнка перший секретар райкому партії Щудро і радить «по-людськи» приписати до урожайності по сім центнерів на кожному гектарі зерна кукурудзи. Хіба в тебе, мовляв, рука відсохне? Спишеш, наче уже згодував худобі. І району хвала, і тобі відповідні почесті!

- Нізащо! – відрізав Михайло Михайлович. – У господарстві однак це усім відразу стане відомо – як я буду людям, від яких вимагаю сумління, дивитися у вічі? Та й ми зібрали з гектара на вісім центнерів більше, ніж планували. Що трохи менше, ніж в середньому по району, але ж коли кукурудза наливалася, нас обійшли дощі...

- У середньому? – майже в очі зареготав перший секретар. – Хе-хе, твої сусіди аж по дванадцять центнерів з гектара уже «згодували», отож накинули зверху, і нічого з ними не сталося – не змарніли. Дивись, щоб не пожалкував.

Ні, не шкодував. Виходив на трибуну і заявляв, що пристойні показники і хвалені передовики в районі липові, господарська політика – безсоромна й брехлива, мораль - перекручена і деформована. Ясно, що така нескореність не могла минати безслідно. Якщо тепер переповідати всі сутички Михайла Саєнка у ті часи з місцевим керівництвом, слово честі, зав'яжеться сюжет, гідний пера найталановитішого романіста.

Не сумніваємося, що бодай контурно, та склалося у читачів уявлення, яким був цей чоловік – Михайло Саєнко. Прямий, як правда, він таки справді прожив важке і неповторне життя, яке б в іншого відібрало всі сили і всю снагу. І якого іншому вистачило б, щоб втішатися і пишатися собою на заслуженому відпочинку. Адже директорування у радгоспі-технікумі було ніби вінцем, після якого час підводити підсумкову риску. Оскільки дитинство Михайла припало ще на розквіт селянства в пору НЕПу, юність – на колективізацію, перші дорослі роки – на Вітчизняну війну. А вернувшись з фронту, працював причіплювачем і трактористом та комбайнером. Потім закінчив два факультети – паралельно - Всесоюзної сільськогосподарської академії – зооінженерний і педагогічний. І тепер, у шістдесят з лишком літ, збирався нарешті на пенсію. Скільки можна, зрештою?

Але в Україні, котра щойно проголосила свою незалежність, якраз дали старт відродженню «куркульства» - бажаючих кликали самостійно й приватно займатися фермерством. І Михайло Михайлович не зміг залишитися осторонь. Якось ми його прямо запитували: а навіщо це вам було? Відповів: з одного боку несподівано відчув, ніби скільки жив і працював, стільки й чекав на змогу хазяйнувати на землі і порати її самотужки. Як він тоді ще висловився: на СВОЇЙ землі забажалося відчути себе. А, з другого боку, Саєнко раптом збагнув і те, що зможе власним прикладом прислужитися новій справі, заохотити багатьох інших ступати на стезю хлібороба-приватника. Як на нас сьогодні, коли збігло чимало часу з тих пір, Михайло Михайлович свідомо, навіть самозречено перебрав на себе нелегку місію піонера-першопрохідця. Будь-кому іншому не вдалося б тоді здійснити того, що здійснив він. Бо для цього треба було мати вдачу і характер, життєвий досвід та життєвий гарт, а також переконання і віру, що то дуже важливо – з перших же кроків на тверді ноги ставити фермерський рух.

Він не злякався не лише труднощів, перепон та образ, але й залякувань. А підкидали цидулки, писані лівими чи дитячими руками, дзвонили телефоном: «Що, закортіло-засвербіло розбагатіти, куркуль клятий? Будеш з нас, наймитів, кров пити, іроде? Не берися та інших не спокушай, за собою не веди, вилами поки тебе не проштрикнули…» . Так, окрім твердої стіни сільської бюрократії, яку доводилося штурмами брати, лупати, як гранітну скалу, доводилося ще й долати стіну психологічного несприйняття фермерства мешканцями села. Від природи скромний і не звиклий себе переоцінювати, у даному разі Саєнко розумів: поміж людьми в районі він мав авторитет, бо був порядним і чесним «не за дозволом», а за велінням совісті – отож добра слава мусила сприяти руйнуванню мурів неприязні до перших фермерів з боку селян. Що й справді швидко підтвердилося на практиці.

ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

15 листопада 2017 року
№ 33 (33)

ЗВОРОТНОГО ПЕРЕЛОМУ

ПЕРШОГО року свого власного господарювання Михайло Саєнко майже гектар відвів під кавуни. «Знайшов, що вирощувати? – скривитеся ви і зараз. – Сім років мак не родив, і голоду не робив». А він це навмисне вчинив. Для кого секрет, що у наших краях баштанні погано родять? Ото скільки років Михайло Михайлович працював директором радгоспу-технікуму, стільки й чув від свого агронома: «Кавуни не зійшли як слід, доведеться пересівати». Або: «Бур'яни заглушили, пускаю плуг…». От Саєнко й умовив своїх домашніх ризикнути: що буде, те й буде! Незабаром же і сам не радий уже був. Кавуни де зійшли добре, а де не зійшли зовсім, але досадили – і всі діла. Та бур'яни справді поперли, як з води. З п'ятої ранку і до заходу сонця з дружиною і двома синами гнули спини і сапали, а дійшли до кінця – починай спочатку. Вдруге пололи значно повільніше, без поспіху, щоб не пошкодити рослини, які уже слалися землею. Ногами не знаходили куди ступати. «Загустили ми баштан», - бідкався один з синів.

Михайло Михайлович згадав, що в районі був пенсіонер Павло Зюкін – неперевершений знавець баштанних культур. Привіз його на своє поле як експерта. Довго дивився Павло Кузьмович на голубу скатертину. Так, ніби не міг надивитися. «А мені, - нарешті заздрісно зітхнув, - так і не вдалося жодного разу на своєму віку добитися такого дива. Двадцять тонн збереш. Це світовий показник». Ще скоро Саєнко покликав-попросив комбайнера Миколу Ситника скосити чотири гектари соняшнику – на власний комбайн фермер тоді ще не розжився. Закінчив Ситник, зійшов на землю і раптом поклонився Саєнку:

- Спасибі за свято. Уперше в житті косив настільки чисте поле – не у всіх у селі так гарно прополені навіть присадибні ділянки. А урожай! Для мене він не бувалий. Не довходилося мені ніколи так швидко набивати бункер. Не робота це була, а задоволення…

Олійного насіння в перший рік у фермера Саєнка вийшло по 29 центнерів на гектарі. А гречки по 18 – мало не в чотири рази більше, ніж у сусідньому колгоспі. Віяти ж її повіз на радгоспний тік – свого також і току ще не мав, а у радгоспі, яким недавно сам керував, шукав помічі. Та новий директор, отож ніби як спадкоємець Саєнка, угледівши його гречку, замахав руками:

- Забирайтеся, Михайле Михайловичу, геть. Не дратуйте мене і людей! У нас настільки добірну нізащо не можна виростити… Де ви її взяли?

Саєнко спершу подумав, що директор жартує. Спробував і сам відбутися жартом: нехай, мовляв, і у вас буде така гречка – аби тільки не суперечка. Коли ні – уперся директор, як віл. Навіть аж гримнув, щоб Михайло Михайлович «не вносив смути». Років через три потому, коли ми знову зустрілися з Саєнком на його полі, він був обурений уже іншим: тоді ж ще, нагадаємо, існували КСП-колгоспи, які вже тріщали по швах і оберталися у безнадійні банкрути. На одній з нарад в області у цьому звинуватили… фермерів «на зразок Саєнка і всіх йому подібних». Це вони руйнують колективні господарства – і квит. Виходить, що нерівна конкуренція, чи як? – запитував Михайло Михайлович. Але на чию ж користь, хто виграє? Невже усі сліпі і не розуміють, на чиєму боці перевага і за ким майбутнє? Чому ми без вини винні? Яка наша вина у тому, що колгоспи переживають глибоку кризу?

- Для моєї сім''ї зараз, коли вже тримаємо корів та свиней, - продовжував Михайло Михайлович, - ніякої кризи немає. Достаток повний. За столом не відмовляємо собі ні в чому. Поряючи двадцять чотири гектари, хлібом, м'ясом і молоком, за моїми підрахунками, годуємо щонайменше сто сорок сімей. Хто з окремо взятих колгоспників може похвалитися такою продуктивністю?

Зажила, отже, родина? Знаходилися охочі відразу коментувати, що таки багатіли і жиріли фермери, ставали панами. Що вдієш, якщо залишалося ціле покоління селян, розбалуване колгоспним ладом? Не хотіли, з одного боку, усвідомлювати, що хто-хто, а директор радгоспу-технікуму і раніше зі своєю сім'єю жив ніврокуу. І що тепер звалив на свої плечі і плечі дружини-економіста та двох синів гору трудів. Бо, з другого боку, хто бачив, як Саєнко з домочадцями тепер працював, у того язик не повертався ні докоряти, ні заздрити. Але й це ще не головне. Якщо колись, за радянських порядків, до небес і вище підносили колгоспи-мільйонери, то фермерів-мільйонерів не спішили вінчати лавровими вінками. Швидше, навпаки - штрикали їх колючими шпичаками. Тим часом був Михайло Михайлович мільйонером уже кілька разів. Але протягом кількох тільки днів на рік. Бо відразу витрачав гроші на господарство. Придбав два трактори, колісний і гусеничний, дві вантажні машини – це не враховуючи сівалок, культиваторів та борін. Розбудував хлів, свинарник та комору, інші підсобні приміщення. Стягувався на сховище, ангари, гаражі, бокси та майстерню.

А ось власну іномарку придбав аж на п'ятий рік фермерування. На те ж, щоб придбати обнову з одягу та взуття для себе, дружини чи дітей, практично не витрачали грошей – зайвих їх все не було. І довго, дуже ще довго і носили, і користувалися у побуті Саєнки тим, що нажили раніше.

ДИВОМ зберігся рукопис статті Михайла Саєнка, який нам довелося у 2000 році готувати в друк. Для повнішого уявлення, в яких муках народжувалося фермерство, є сенс видрукувати зараз доволі показовий уривок. Отже:

«Коли виникали фермерські господарства, виділялася земля – і тільки. Господар-фермер не отримував ні копійки на засоби виробництва. При столипінській реформі за царського режиму селянин, який виходив з громади, отримував земельний наділ і 100 рублів безповоротної допомоги від держави. За ці сто рублів він міг купити собі коня, який коштував 20-25 рублів, 2 – 3 корови по 8 рублів кожна і звести житловий будинок з господарськими приміщеннями. Український же фермер кінця XX століття одержував до землі тільки силовий опір і економічний бойкот від колгоспів, які його оточували і брали мов у полон. Тільки нам, піонерам фермерського руху, відомо, як далися нам ці роки. Як з металобрухту клепали плуги і складали трактори, які уже були викинуті на звалища. Як продавали останнє, що було в домі, аби тільки було за що придбати насіння, добрива чи зорати поле вночі, аби лиш цього не бачив колгоспний «барон». Як легковими машинами возили на продаж і здачу зерно чи як днями стояли на узбіччях автотрас, продаючи там вирощенні власними зусиллями овочі. І приватники-«куркулі» справно платили податки та повертали кредити, не маючи ніякої підтримки як на місцях, так і з центру. Одним прикладом можна показати, як «турбувалася» держава про нас, фермерів. Про дотації, доплати і всілякі компенсації чи заохочення тоді й мови не було. А минулого року на 40 тисяч фермерських господарств в Україні з держбюджету виділили 2.9 мільйона гривень на їх так звану підтримку. А це значить, що по 71 гривні на господарство або по дві гривні на кожен гектар, який обробляють фермери».

Але настав час, коли ватажок Дніпропетровської обласної фермерської Асоціації Михайло Саєнко знайшов підстави радіти від того, що «фермерський рух зміг здійснити рішучий прорив». Сталося це після Указу Леоніда Кучми «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектору економіки». Приватні землероби-товаровиробники отримали змогу брати в оренду земельні паї селян, які дісталися тим після розпаювання колективних сільгосппідприємств.

- Спочатку я з сином Олексієм, - розповідав нам Михайло Михайлович, - подвоїв площу своїх «володінь», довів до 42-х гектарів, а через рік взяв ще аж 276 гектарів в оренду. А для чотирьох тракторів, які у нас уже є, це не межа. Нам під силу обробляти ще 600 – 700 гектарів.

Хоч радів у першу чергу перший лідер фермерів Придніпров'я від того, що багацько інших його побратимів-колег завойовували нові плацдарми. Скажімо, фермер Віктор Зоренко у сусідньому Павлоградському районі уклав договори оренди земельних ділянок аж з семистами пайовиками і створив своє господарство площею майже шість тисяч гектарів – уявляєте, який то був фурор на ті часи? Навіть жінка-фермерша Валентина Циганкова у Межівському районі до своїх 20 гектарів зуміла долучити ще ледве не півтори тисячі «пайових га». Як стверджував тоді Саєнко, Циганкова уже через рік заснувала й свиноферму та птахоферму, а на околиці села Андронівка розбудувала свій фермерський хутір, який нічим не поступався заморським «фазендам», «ранчо» і «віллам».

Або такий цікавий і неординарний факт, яким втішався Михайло Саєнко. У Криничанському районі фермера Володимира Верховського люди обрали головою районної ради. То йому уже одного року на цій посаді вистачило, щоб у районі додатково було створено ще 352 фермерських господарств. Подібним приростом жоден район в усій Україні не мав підстав хвалитися. І залишається тепер тільки докинути, що Саєнко і його тодішні однодумці гадали, надіялися і сподівалися, що від фермеризації аграрного сектору своєї держави надалі нам уже нікуди не дітися. Хоч Михайло Михайлович як у воду дивився – раз-у-раз застерігав, що боротьба ще триватиме нелегка - не на життя, а на смерть. То заспокоюватися, тим паче, спочивати на лаврах не просто зарано – дуже й небезпечно. Правда, він мав на увазі в основному боротьбу з прихильниками старої командно-адміністративної машини радянського штибу. Вийшло, що сьогодні страшніші корупціонери у владних структурах, олігархи з претензіями на безмежні земельні володіння, державники-зрадники, які готові продавати українські чорноземи направо й наліво та оптом і в роздріб, і нарешті рейдери, котрі розперезалися нині в Україні, як зграї ненажерливих псів. Але хіба школа супротиву усім викликам та випробуванням на зло і школа перемагати будь-які перепони та труднощі, котрі були закладені ще першим головою обласної Асоціації фермерів, не в пригоді і зараз? Та й інші вчать, як не коритися і не пригинатися, не відступати і не здаватися. Чого й хочеться побажати нинішнім фермерам напередодні Дня, який має бути найбільш шанованим в суспільстві – напередодні зворушливого свята творців продовольчих достатків у кожній українській родині.

Микола ЯСЕНЬ.

Хліборобському роду нема переводу. З онуками, 1987 р.

При цій нагоді

Михайло Саєнко часто згадував про свій перший конфлікт з радянською дійсністю, який стався ще тоді, коли він очолив радгосп-технікум. У ньому на 462 зайнятих у виробництві припадало аж 76 спеціалістів-управлінців. Явний перебір останніх! Михайло Михайлович заходився впроваджувати нову схему організації праці – цехову структуру з диспетчерською службою. Подібного ще ніде в аграрному секторі не було, і директора хвалили. Його досвід вивчали й поширювали. Але коли Саєнко як вінець усіх своїх новаторських зусиль взяв і майже наполовину скоротив апарат управлінців – відразу від послуг 32-х осіб відмовився, - здійняли лемент на весь район. Закінчуй займатися шкідливою самодіяльністю – і баста! Ти що, найрозумніший, щоб усіх інших нас виставляти за марнотратників і на посміховисько, виходить?

- Але навіщо мені, - не вгавав Михайло Михайлович, - аж чотири зами, коли й одного вистачить?

- Не смій порушувати штатний розклад! Спустили тобі його зверху, так там – і показали пальцем угору - що, дурні сидять, чи як?

Коротше, зарубали цю ініціативу тоді ще молодого директора. Але ніхто й подумати не міг, що то перший і останній раз приборкали «норовливого». Що незабаром Саєнко дасть гідний відбій високим районним начальникам, котрі в комуністичні часи полюбляли втручатися у роботу керівників-голів колгоспів, диктувати їм свою волю. Старші віком селяни добре пам'ятають про практику уповноважених, яких райкоми партії і райвиконкоми засилали в господарства контролювати посівну чи жнива, відгодівлю худоби чи свиней і тому подібне. Не кажучи уже про візити секретарів райкомів давати команди, коли, що та як сіяти, що й коли збирати. Один з таких партократів завітав якось зимою і в радгосп-технікум Саєнка, угледів на полях густо розкиданий перегній, і нумо кричати:

- Ви що це тут наробили? Гній розкидали по степу! Поля що – звалища та смітники для вас? Прибрати негайно!

Михайло Михайлович аж отетерів від несподіванки. Кому не ясно, що гній вивезли задля удобрення органікою землі? То гість міг і жартувати, однак же явно гнівався всерйоз. Ледве упокорив його Саєнко. А сам тоді завів у двох примірниках… «Журнал розпоряджень, наказів і вказівок вищих партійно-господарських керівників». Сторінки у них були розкреслені: «Дата», «Зміст наказу», «Підпис». Один примірник журналу возив Саєнко з собою у своєму службовому автомобілі, а для іншого підібрали видне місце у диспетчерській. І от приїздить у господарство інструктор аж з обкому партії. Не сподобалися йому чимось сходи цукрових буряків. Ніби рядочки не були рівними, щоб як під шнурок.

- Пересіяти! – прогримів майже басом.

- Не бачу у цьому потреби, - спокійно відгукнувся Михайло Михайлович.

- Я наказую це зробити, - аж заверещав візитер. – Виконуйте, і мовчки та бігом!

Тоді Саєнко «мовчки та бігом» вийняв з машини свій примірник Журналу і простягнув його обласному інструктору:

- Запишіть сюди своє розпорядження і розпишіться...

Що далі сталося – пером і не описати. Гість пожбурив Журнал директору під ноги, загнув такого матюччя, що й для трактористів воно було в новину – і встрибнув у своє авто, наказавши водієві з усіх сил тиснути на газ. А Саєнко після цього випадку ще одне нововведення впровадив. Тільки хто заходив у контору радгоспу-технікуму, першим ділом бачив великими літерами написане оголошення-застереження: «Всіх контролерів, ревізорів та уповноважених в господарство без мого дозволу не пускати. Директор». А цукрові буряки, які вимагав інструктор обкому компартії пересіяти, того року в радгоспі вродили по 516 центнерів на гектарі! То був для Новомосковського району рекордний урожай.

М. Я.

ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

Погляд зсередини

Котрий день під стінами Верховної Ради полощуться державні та партійні прапори. Під гаслом «Україно, час перемагати!» мітингуючі кинули виклик олігархічній системі, щоб українцям було не соромно дивитись у вічі своїм дітям й онукам. Я потрапив сюди, коли о 13-й годині починалося Віче. Площа Конституції переповнена. Збуджений і розгніваний народ, у якого кінчається терпіння миритися з тим, що нині коїться в державі, заповнив наметове містечко – і всю вулицю до будівлі з куполом. Багато прийшло киян. Перераховую і збиваюся з ліку –не менше сорока п'яти наметів, а в них прибулі з усіх без винятку областей. Кожного дня з'являються нові парусинові помешкання. Спочатку у дніпрян та криворожан їх було по одному, нині - чотири. Особливе помешкання у дніпровських аграріїв, яким дали «добро» поселитися у військовому таборі. Військовий - це більше двадцяти великих наметів, а територія відокремлена і огороджена. Дисципліна тут справді сувора, бо хлопці в п'ятничній формі свою справу знають. Несуть чергування, контролюють харчоблок, дотримання «сухого закону»...

Протестувальники разом з лідером «Руху Нових Сил» Михайлом Саакашвілі.

ВУЛИЦЯ ГНІВУ, або Наші на Грушевського у Києві

ТИМ ЧАСОМ на сцені з'являється голова міста Конотоп - другого міста після обласного центру на Сумщині.

- Ви вірите нашому Президенту, який говорить, що ми, активісти політичної акції, хочемо крові? – запитує міський голова. - Порошенко, бачите, угледів у мітингуючих тут російські «косоворотки» під їх вишиванками. Феноменально гострий зір у пана Президента – бачить те, чого немає. І так в усьому. Хвалиться успіхами і реформами, яких немає…

Ці слова викликають бурхливі оплески. Схвальні. Мер Конотопу далі ж розповідає про його ставлення до БПП - Блоку Панамських Патріотів, як його уже перейменували влучно та дотепно і значно точніше. І про те розповідає оратор, чому необхідний закон про імпічмент Президенту. Після в унісон лунають вигуки «Бандитів з влади геть!»

Учасники мітингу гаряче вітають депутата Віктора Чумака. Він переконливо, емоційно веде мову стосовно нового закону про вибори нардепів та про зняття депутатської недоторканності. А ще наполягає запроваджувати процедури відкликання депутатів, які не виправдовують довіри і надій виборців. Бурхливо вітає майдан депутата від партії «Свобода», обранця Київщини Юрія Левченка.

- Дуже сумно, що наша Україна найбільш корумпована в Європі, - каже він. -Боротьба з цим злом потребує антикорупційних судів, в яких працюватимуть люди з бездоганною репутацією. Злочинці не зможуть вільно гуляти на свободі, здійснюючи тиск на свідків та слідство. У новій країні корупціонерам буде лише місце за гратами.

Багато ще виступаючих ділилися своїми думками і переконаннями. Серед них молода жінка, українка, яка сімнадцять років успішно працювала у Франції. Але згорнула свій бізнес і назавжди повернулася в Україну. Тяжко також було слухати матерів, діти яких загинули в АТО та під час першого майдану. Невже останні даремно пролили свою кров? Хіба життя віддали своє задля того, щоб Україна опинилася над прірвою й безоднею?

До мікрофону підходить Михайло Саакашвілі. Він пропонує хвилиною мовчання вшанувати пам'ять героїв, які загинули в боротьбі за свободу і незалежність України.

- Ми пропонуємо план порятунку країни, - наголошує ініціатор «Руху Нових Сил».- Наша програма - чіткий та реалістичний план дій нового реформаторського уряду. Цим планом закладається фундамент нової України - нищівний удар по корупції та монополіях і олігархам, прийнятні податки, свобода підприємництва. На цій основі ми збудуємо найдинамічнішу економіку в Європі, вирішимо застарілі соціальні проблеми та переможемо у протистоянні з російським імперіалізмом.

Сам автор з Михайлом Саакашвілі.

- Щоб закласти фундамент сталого розвитку, новий уряд та парламент мусять здійснити стрімкий законодавчий ривок протягом п'яти перших сесійних тижнів, - продовжував Михайло Саакашвілі. - Це й будуть перші кроки до корінних змін в усіх сферах життя. Але без прийняття ключових рішень, що вивільнять країну з кайданів олігархічного правління, жоден рух вперед не можливий. У цьому ми всі переконались за три роки після Революції гідності. Саме ці ключові рішення є суттю плану наших дій. За перші 70 днів існування нової реформаторської коаліції ми зруйнуємо нинішній режим, що дозволяє сотні родин контролювати економіку, політику, правоохоронну та судову системи великої європейської країни. Жоден «План Маршала» не допоможе Україні вийти на шлях швидкого розвитку, доки ми не ліквідуємо систему збагачення одиниць за рахунок мільйонів громадян. Ми покінчимо з «бізнесом», заснованим на політичних зв'язках та монополізації ринків. Справжні реформи робляться не задля зовнішніх кредиторів, а заради більшості громадян. Результат має стати відчутним не колись в майбутньому, а швидко. Інакше уряд не зможе утримати довіру суспільства. Я впевнений, що наш план повністю відповідає цим вимогам. Нищівний удар по корупції та остаточне припинення бізнесу на крові – ось наші зусилля на запит суспільства щодо відновлення справедливості.

Програма «70 днів» передбачає негайне вирішення вкрай невідкладних проблем, адже Україна залишається економічно найменш вільною країною Європи. Державний апарат залишається спадкоємцем ніким не контрольованої бюрократії, олігархічна влада побудована на злитті політики та бізнесу. Першочергово необхідно ліквідувати монополії в енергетиці, нафтогазовій сфері, транспортній галузі. Перетворень потребує податкова система та системи охорони здоров'я і освіти. Результатом втілення комплексу політичних, економічних та військових заходів стане відновлення територіальної цілісності країни. Одним з головних інструментів у досягненні цієї мети є впровадження стандартів НАТО в секторі оборони та безпеки.

Військовий табір у наметовому містечку живе під гаслом «Ми тут надовго, до перемоги». Рух передбачає остаточно розірвати кайдани та звільнити країну від окупації. У феноменальному русі добровольців і волонтерів програмно зазначено: наші землі загарбала Росія, і ворог не зупиниться, доки не отримає відсіч. Наша влада просякла агентурою ворога, який використовує корумпованість і жадібність ТОП-посадовців. Наша економіка в руках підконтрольних Путіну олігархів. У їхній власності стратегічно важливі підприємства. Росія посилює свій вплив за допомогою куплених політичних сил і ЗМІ. Наші мізки під щоденною атакою фейків, фальсифікації, історій, вигаданих у Кремлі, та чужих нам цінностей. Настав час усього цього позбутися. Крим і Донбас повернуться, головну роль у цьому відіграють українські Генштаб і спецслужби, коли їх буде очищено від ворожої агентури. Парламент, Президент і уряд працюватимуть на громадян, а не на себе. Родинам ТОП-посадовців буде заборонено мати бізнес. Тих, хто вже зробив гроші на владі, викинуть геть. Це буде забезпечено жорсткими законами та спецслужбами, на які не зможуть впливати можновладці. Олігархів-зрадників насправді помістять у тюремну камеру, а справжнім підприємцям Україна дасть свободу працювати. Україні отримають державу, у якій хочеться жити. Наш віковічний потяг до волі, справедливості й гармонійного життя на своїй землі перетвориться на реальність.

…Намет «Дніпро №12». Ранкові сутінки і свіжість повітря. Батюшка Сергій Зарудянський править молитву. Священик з Солонянського району приїхав мітингувати один з перших. Всі ще сплять, бо з вечора під шелест листя довго ходили затишними стежками Маріїнського парку, на території якого наш намет. Про цей парк свої враження залишили ще Булгаков і Паустовський. А І. Нечуй-Левицький згадував у нарисі «Ніч на Дніпрі»: «У Петрівку 1877 року приїхав до Києва... Не довелось спати... Не для сну і дрімоти така рукотворна паркова краса, такі дивні ночі... Доки життиму - не забуду...» Справді, кинеш погляд з київських пагорбів у бік Подолу чи Оболоні і замилуєшся такою Божою пишністю, яку рідко коли побачиш над Дніпром.

Але дніпровські бунтарі XXI століття в столиці не лише милуються зеленими кручами - головне відстоюються ідеї повстанців першого майдану і справа Небесної сотні. Наметове містечко під спорудою з куполом нині, пізньої осені - не для слабких духом . У наметі «буржуйка», кишеньковий лічтарик під стелею, спальний мішок. За наметом фізична і моральна напруга, провокатори, пожежа - о другій годині ночі згорів намет, у якому були медичні препарати та інші резервні речі... Генеральний прокурор пан Луценко насилає на «ворогів престолу» громи і блискавки - називає політичних опонентів «колорадами». Оці всі Порошенки, Луценки, Гройсмани не розуміються, що справа не в тих, хто сюди прийхав. І не в їхній чисельності, а в тому, що це лише вершина грізного айсбергу, що відображає масове й усе більш гостре невдоволення абсолютної більшості українського суспільства нинішньою владою. Немало у нашому наметі - Андрій Архіпцев, Сергій Гуцуляк, Руслан Драк - учасники бойових дій АТО. Всі троє - воїни 25-ої Дніпровської окремої десантно-штурмової бригади. Або ось Людмила - волонтерка. Вона приїхала з Дніпра ще 16 жовтня - наметів не було, ніч з групою активістів перебула під дахом залізничного вокзалу. Ще одна дніпрянка і теж Людмила прибула у Київ з сином Ярославом наступного дня. Доля її сина складна - дитинство і юність він з батьком провів в Аргентині. Ярік, як його кличуть в наметі, нелегко долає мовний бар'єр. Але йому тепер жити в Україні, і мати волію зробити усе і від неї залежне, аби Ярослав ніколи не шкодував, що повернувся додому. Нарешті Алла Різниченко, лідер активістів з Новомосковщини, які особливо помітні в наметовому містечку. Встигають на всі заходи та акції, допомагають на кухні, санітарно-гігієнічні радники в наметі з червоним хрестом. І не дивно, бо досвід земляки з Новомосковська і Орлівщини придбали ще у 2014 році, коли на чолі з Аллою Різниченко виносили з-під вогню беркутівців поранених. «У нас сил вистачить на все, - каже Алла, - бо морально і матеріально підтримують з рідного краю. До нас постійно приїздять керівники фермерських господарств, забезпечують всім необхідним. Не рушимось звідси до перемоги.»

У дніпровських наметах гостинно прийняли Михайла Вершигору з Івано-Франківська, Ніну Копацьку з Мироніки Київської області. Ніна, інженер-технолог молочної промисловості - людина творчої вдачі. Думки і прагнення, волю і дух мітингарів висловила поетичними рядками:

Український народе, вставай!
Про козацький рід свій згадай,
З нами Віра й Сила Божа,
З нами правда, що переможе!

Володимир Жук,
член Національної Спілки журналістів України.

м. Київ.

Продовження. Початок - стор. 1

Чому деякі політики ратують «за» продаж землі?

Зараз їхня аргументація ніби і містить у собі раціональне зерно. З деякими їхніми доводами й сперечатися важко. Ось деякі з них:

По – перше, власники паїв, селяни, отримують орендну плату одну з найнижчих у Європі (на землях кращої якості, ніж європейські). Через те, що діє заборона на продаж землі, українці її продають нелегально за мізерні ціни: в рази нижче грошової оцінки середньої вартості української сільськогосподарської землі та майже в п'ять разів дешевше, ніж коштує сільськогосподарська земля в найбідніших країнах ЄС – Румунії та Болгарії. Що змушує це робити? Бо в українських реаліях часто і густо не вистачає на життєво необхідні речі: лікування, навчання дітей тощо.

По – друге, право власності за Конституцією дає можливість продавати,заповідати, обмінювати, а у нас власники паїв тільки таку назву отримали, а насправді їхнє конституційне право державою грубо порушується. Бо вони не можуть елементарно продати своє майно, або, наприклад, взяти під нього кредит. Здебільшого, це бідні сільські пенсіонери – одна з найбільш соціально вразливих верств населення в Україні. В результаті заборони, їхній дохід від оренди штучно занижується, а можливості використати свою землю як форму заощадження вони взагалі позбавлені. Хоча таким чином ці люди могли б значно покращити, принаймні, матеріальну сторону свого життя на пенсії.

По-третє, хто буде дбати по-господарському про землю, якщо відсутнє стале і довгострокове право власності на неї? Хіба що землероб, який безтямно любить землю Але ж не всі орендарі такими є. Тому паї використовуються інколи хижацьким чином та поступово знищуються (землі з вмістом гумусу нижче 2.5% не вважаються чорноземами). Рівень використання добрив в Україні у 2 - 4 рази нижчий, ніж у сусідніх східноєвропейських країнах, членах ЄС, які мають повнокінний ринок землі. Так само, через неталість прав власності та неможливість кредитування під заставу землі, український агросектор має здебільшого сировинний характер і тяжіє до виробництва на експорт однорічних рослинних культур, замість багаторічних культур, тваринництва та поглиблення переробки на території України.

Що радять фахівці

Експерт у сфері земельного права Віктор Кобилянський вважає, для запровадження цивілізованого ринку землі потрібна політична воля парламенту. Питання має бути розглянуте з політичної та правової точок зору. З економічної точки, на його думку, запровадження ринку земель – це насамперед збільшення економічної активності, притік додаткових коштів в економіку, відтак збільшення ВВП, покращення економічної ситуації загалом. Він вважає, що зникне проблема нестачі коштів у фермерських господарствах на посівну і жнива у разі запровадження ринку землі. Це дасть можливість передати земельну ділянку в іпотеку для забезпечення зобов'язань з кредиту. А загалом – суттєво збільшить кредитування агропромислового комплексу з відповідними економічними наслідками.

Експерт Українського клубу аграрного бізнесу з питань земельних відносин Роман Граб також вважає, що для відкриття ринку землі потрібні доопрацювання законів і усунення законодавчих колізій:

- Ринок землі вже давно працює, землі не сільськогосподарського призначення купуються-продаються. Переконаний, така ж модель поширюється на орні землі. Тобто законодавча база є, вона негласно працює. Звісно, орні землі мають свою специфіку, і на законодавчому рівні це потрібно доопрацювати. Наприклад, питання консолідації земель, земельної децентралізації, тобто передачі землі у розпорядження територіальних громад, бо вони краще знають, як їх використовувати. Треба також вирішити проблему невитребуваних паїв, земель колективної власності. Ці проблеми є локально болючими, але це не причина відмовлятися від відкритого ринку землі.

Він підкреслив, що для запуску ринку землі Асоціація фермерів, землевласників, середніх підприємств вимагає від уряду запровадження державної підтримки (кредитування під купівлю землі), щоб вони могли цю землю придбати. Роман Граб висловив сумнів: уряд навряд чи піде на такий непопулярний крок, як відкриття ринку землі без державної підтримки фермерських господарств.

Отож, перед впровадженням такого важливого кроку як запуск цивілізованого ринку землі потрібне врахування думки тих, хто реально працює на землі. І для кого важливо, щоб у законодавстві були прописані важливі пункти і застережні заходи обігу земельної сфери. А ще важливо, щоб місцеві громади мали вплив на формування сільської спільноти, аграрного дрібного бізнесу, який буде наповнювати місцеві бюджети, працювати на розвиток сільських громад і не дасть можливості відтікати населенню з села. Тоді Україна може стати країною, про яку ми мріємо..

Питання скасування мораторію

Міжнародний валютний фонд чекає затвердження Верховною Радою законопроекту щодо запуску ринку землі, а також скасування мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення. Зокрема у тексті меморандуму між Україною і МВФ, оприлюдненому на сайті Мінфіну, зазначається: «Затвердження Верховною Радою закону про обіг земель сільськогосподарського призначення очікується до кінця травня 2017 року, що дозволить діючому мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення втратити силу з кінця 2017 року».

Разом з тим прем'єр-міністр України В. Гройсман заявляє, що законопроект про ринок землі буде дозволяти її купівлю-продаж тільки фізичним особам з українським громадянством. «Мова йде про те, що ми можемо створити модель ринку землі, яка буде дозволяти тільки фізичним особам-українцям між собою продавати землю, яка їм належить», – зазначив Прем'єр.

Він наголосив, що не підтримає ідею земельної реформи, яка буде проводитися в інтересах агрохолдингів або іноземних громадян. «Необхідно абсолютно повністю захистити українську землю від можливості її купівлі іноземними громадянами», – підкреслив глава уряду.

Директор департаменту землеустрою, використання та охорони земель Державного агентства з питань геодезії, картографії та кадастру О. Краснолуцький нещодавно заспокоїв фермерів, які бояться, що не зможуть купити землю. Він зазначив, що дрібні фермери після відкриття земельного ринку в Україні зможуть купувати землі державної власності в розстрочку, що дасть змогу їм поступово виплачувати вартість ділянки протягом 10–15 років під 7 відсотків річних від нормативної грошової оцінки ділянки:

- Державна буде продавати землю, і дрібний фермер зможе отримати розстрочку платежу на 10–15 років під сім відсотків річних. І він фактично за деять років, замість того, щоб платити орендну плату, буде виплачувати вартість своєї ділянки, після чого отримає її у власність.

Крім того, він запевнив, що нині активно ведеться розробка цього законопроекту і незабаром текст документа буде опубліковано на сайті Мінагропроду. На думку багатьох вітчизняних і зарубіжних фахівців, земельна реформа в Україні вже назріла і варто її активізувати. Як зазначив польський економіст Л. Бальцерович, кілька років тому в Україні була катастрофічна ситуація:

- Спадок від президенства Януковича, велика фінансова заборгованість та наслідки агресії Росії сильно вплинули на державу саме в економічному плані. Така комбінація фактів у будь-якій країні призвела б до часткового економічного краху. Однак в Україні вже почалися важливі реформи, які поступово покращують цю ситуацію.

«За» мораторій, політичне протистояння

Чим ближче до кінця 2017 рік, тим дужче загострюється політичне протиборство щодо відкриття ринку землі. Відома заява представника «Руху Нових Сил», екс-директора Українського державного фонду підтримкм ФГ Івана Слободяника:

- Запровадження ринку землі в існуючих умовах шляхом «ламання через коліно» може бути останньою краплею, що підніме Україну на масовий спротив.

А Ю. Тимошенко, яка є одним з ініціаторів проведення референдуму з цього питання, заявила, що тільки народ України може вирішувати долю землі сільськогосподарського призначення:

- Наше завдання – захистити землю як національне багатство та національне майбутнє. Це доленосна боротьба за землю.

Вона також звернула увагу на те, що Президент України П. Порошенко як гарант Конституції мав право виконати норму Основного закону й оголосити про проведення референдуму за ініціативою Президента і таким чином «запитати в українців, чи вони хочуть дозволити продаж сільськогосподарської землі?».

Ініціаторами зборів щодо проведення Всеукраїнського референдуму про заборону продажу сільськогосподарської землі стала і Асоціація фермерів та приватних землевласників України. При це під час квітневої прес-конференції у Києві заявив голова Асоціації фермерів і приватних землевласників України, Іван Томич:

- Двадцять вісім всеукраїнських громадських організацій, в основі - Асоціація фермерів і приватних землевласників разом з політичною партією «Батьківщина», вирішили ініціювати референдум щодо такого доленосного питання продажу землі. Без оцінки українського народу, його позиції, приймати рішення Верховній Раді, яка має довіру, близьку до нуля, є злочином.

За словами голови АФЗУ, у ситуації, що склалась, в умовах, коли «влада девальвувала довіру суспільства, вийти з кризи, можливого хаосу, заворушень, потрясінь і навіть громадянської війни», можна тільки через волевиявлення українців на всеукраїнському референдумі щодо земельного питання і прийняття відповідних рішень. Всеукраїнський референдум щодо цього питання - найбільш цивілізований спосіб врегулювання проблеми.

У ході прес-конференції І. Томич заявив, що в Україні до 2009 року відбувалося стрімке зростання фермерських господарств, натомість, на сьогодні втрачено їх майже третину:

- Існує величезна проблема збереження сільської поселенської мережі, загроза втратити найбільшу цінність - людський капітал. Фінансова підтримка фермерських господарств у 2016 році була «дискримінаційною». Передбачалося 16 млн. грн., з яких отримано 14,8 млн., це 3,9 грн на гектар. У світовому рейтингу з державної підтримки фермерства такі показники свідчать, що Україна нині займає останнє місце, - підкреслив І. Томич. Податкове навантаження, ПДВ (за винятком заробітної плати) на гектар складає 3200 грн., у той час, коли 3,9 грн. - підтримка із бюджету у минулому році. Невеликим фермерським господарствам у держбюджеті на 2017 рік уряд обіцяв близько 5,5 млрд. грн. Згодом передбачили лише 65 млн., тобто 14,5 грн. на гектар, але й того фермери не отримали.

До цієї ініціативи приєдналося Всеукраїнське об'єднання «Свобода», яке послідовно виступає проти продажу землі. Народний депутат Ю. Левченко зазначає, що «Свобода» також включиться в організаційну роботу, пов'язану з підготовкою до проведення плебісциту:

Ринок землі: бути чи не бути?

Окремі думки

- Не важливо, хто організовує такі збори. Ми проти того, щоб сільськогосподарська земля в Україні була товаром. Це принципова позиція партії, зафіксована в нашій програмі.

Щодо союзників «Свободи» («Національний корпус» (НК) і «Правий сектор» (ПС)), у них чіткої позиції з приводу референдуму немає. Щоправда, прес-секретар «Правого сектора» А. Скоропадський побажав «Батьківщині», АФЗУ і «Свободі» успіху, зазначивши, що «ПС» точно не приєднається до них на перших порах, оскільки зосереджений на фронті. Лідер Радикальної партії О. Ляшко також протягом кількох років виступав проти продажу сільгоспземель:

- Продаж землі сільськогосподарського призначення – не реформа, а злив національних інтересів!

За його словами, відкриття ринку сільгоспземель призвело б до концентрації цього активу в руках великих, переважно іноземних латифундистів. Адже селяни не мають власних ресурсів чи доступних кредитів, щоб обробляти землю, самі від безвиході будуть вимушені віддати її за безцінь. О. Ляшко заявляє, що РПЛ вимагає продовжити мораторій на продаж землі мінімум до 2020 р. Він наголошує, що ставити питання про продаж землі можуть тільки люди, яким байдужа доля України.

Щоправда, у щирість подібних заяв мало хто вірить. Деякі колеги по парламенту звинувачують О. Ляшка у змові з олігархами. Серед них народний депутат С. Каплін, який вважає, що лідер «Радикальної партії» планує скасувати мораторій на продаж землі під прикриттям розвитку фермерства:

- Радикали подали проект змін до Конституції, де основою аграрного устрою країни мають стати фермерські господарства. Тобто Ляшко таки хоче дозволити продаж землі, але нібито тільки фермерам. От вам і дії нової таємної коаліції МВФ – БПП, НФ, РПЛ на догоду вимогам валютного фонду, щодо відкриття ринку українських чорноземів.

Зазвичай політики намагаються підвищити свій рейтинг за рахунок критики своїх опонентів, при цьому шукають різні приводи. Але ж проблеми нікуди не зникають, їх має хтось вирішувати. Поза сумнівом, земельна реформа – це основа економіки і державності. І вона стане або чинником стабілізації, або повної дестабілізації України. Мільйони громадян України повинні об'єднатися навколо єдиної мети – зберегти нашу землю і країну. Насамперед необхідно врегулювати законодавство, щоб українці жили благополучно і у безпеці.

Підготував
Григорій ЛУК'ЯНЕНКО.

! Як це прекрасно - мати хоча б жменю власної землі

Сергій Довлатов

ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

Гаряча тема

Розенко пояснив, що робити, якщо пенсію не перерахували

Від багатьох вчених і державних службовців надійшли скарги на те, що їм не перерахували пенсії. Віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко пояснив, куди звертатися громадянам з подібними питаннями, передає прес-служба віце-прем'єра.

«Таким людям слід звернутися до Пенсійного фонду України та прорахувати доцільність переходу зі спеціальної пенсії на звичайну пенсію. Звичайна пенсія зараз може бути значно вищою, ніж колишня наукова пенсія або пенсія державного службовця», – розповів віце-прем'єр.

За словами Розенка, він направив до Пенсійного фонду відповідне доручення, і всі необхідні перерахунки «будуть здійснені в присутності людини і дуже швидко».

«Ми не підвищували пенсії ні колишнім прокурорам, ні суддям, ні народним депутатам або міністрам, ні чиновникам різних рівнів. Осучаснення пенсій стосується, перш за все, тих людей, які пропрацювали все життя дійсно на важких професіях. І найбільше підвищення відбулося у тих, кому з 2011 року не було зроблено ніяких перерахунків пенсій», – пояснив віце-прем'єр.

Надбавки тим, хто вийшов на пенсію в 2015-2017 роках, і «спецпенсіонерам» визначать пізніше

Пенсіонерам, які вийшли на заслужений відпочинок протягом останніх двох років, перерахують пенсії тільки через два роки.

За словами заступника міністра соцполітики Миколи Шамбіра, з 11,7 млн. пенсіонерів перераховані пенсії повинні отримати 10,2 млн. осіб. Водночас, за його словами, в жовтні побачили добавку лише 6,9 млн. – ті, у кого розмір доплати виявився більше 140 грн.

Решті, у кого доплата менше цієї суми, в Мінсоцполітики обіцяють зробити перерахунок і виплатити надбавки за два місяці протягом листопада. Чому така градація одержувачів пенсії – в міністерстві не коментують.

Ще 1,5 млн. пенсіонерів підвищення не отримають: це люди, що вийшли на пенсію в 2015-2017 роках. Але їм обіцяють проіндексувати пенсії 2019-го з урахуванням інфляції. А ось у більшості «спецпенсіонерів» (держслужбовців, депутатів, помічників нардепів, журналістів, суддів, прокурорів, науковців), як роз'яснив голова Пенсфонду Олексій Зарудний, підвищення пенсій не буде.

Водночас Мінсоцполітики протягом листопада проведе перерахунок і спецпенсій. Якщо з'ясується, що трудова пенсія у таких людей після перерахунку буде більше, ніж спеціальна, їм автоматично призначать більшу пенсію, але вже трудову. Це може торкнутися, наприклад, держслужбовців і журналістів держЗМІ в райцентрах, де зарплати були невисокими. Той, хто не згоден, може в індивідуальному порядку відмовитися від заміни пенсії. Але, за словами Шамбіра, це невигідно, оскільки спецпенсії на індексуватимуться.

Українці отримають право впливати на партійні списки, а з округів зникнуть «парашутисти», гречка і фінансові піраміди.

Виборчий Кодекс

Прощай, МАЖОРИТАРКА?

Верховна Рада в першому читанні ухвалила проект Виборчого кодексу 3112-1, який докорінно змінює систему місцевих виборів і виборів народних депутатів, передає Ukr.Media. Скандальна і корумпована мажоритарка, коли партійні штаби організовували цілі піраміди щодо підкупу виборців гречкою і грошима, майже в минулому. Кодекс вводить обіцяну усіма партіями на дострокових парламентських виборах у 2014 році пропорційну виборчу систему з відкритими списками і знижує прохідний бар'єр з 5% до 4%. Хоча, за словами авторів, це ще предмет майбутніх дискусій. Щоб отримати омріяний депутатський мандат, кандидату потрібно буде не тільки перемогти у своєму регіональному окрузі, але і щоб за його партію по всій Україні проголосувало не менше 4% виборців. Тепер залишилося проголосувати Виборчий кодекс у другому читанні. Це може статися вже через два тижні. Але його автори вже в очікуванні тисяч поправок і не заперечують, що прогресивний і реформаторський документ можуть поховати в комітеті.

Шансів не було

Чим ближче до чергових парламентських виборів, які повинні пройти восени 2019 року, тим більше під куполом розмов про необхідність прийняття нового виборчого закону. На позачергових виборах у Раду в 2014-му тільки ледачий не говорив про скасування мажоритарки і перехід на чисто пропорційну систему з відкритими списками. Такий пункт був у виборчих програмах абсолютно всіх партій, незалежно від політичного забарвлення. Після виборів обіцянку провести виборчу реформу навіть вписали в коаліційну угоду з дедлайном до кінця березня 2015 року, але з виконанням не поспішали.

За даними Громадської мережі «ОПОРА», за роки незалежності в Україні діяло шість законів тільки про вибори народних депутатів. Це, за словами заступника голови ЦВК Андрія Магери, говорить про те, що Україна шукала оптимальну модель для проведення виборів. «До 1994 року у нас була чиста мажоритарка з абсолютною більшістю. Починаючи з 1998-го, вибори проходили за пропорційно-мажоритарною системою. Такі ж вибори пройшли і в 2002 році. У 2006 році, як і на дострокових виборах у 2007-му, український парламент обирався вже за суто пропорційною системою з закритими списками. У 2012 році була відновлена пропорційно-мажоритарна система, схожа на ту, яка існувала і в 1998, і в 2002 роках. І останні дострокові парламентські вибори в 2014 році пройшли по цій же системі, тільки з певними змінами закону», – сказав Андрій Магера.

Про свої передвиборчі обіцянки народні обранці згадали, коли і коаліція давно розпалася, і дедлайни на прийняття нового виборчого закону пройшли. Ще в кінці 2015-го спікер Андрій Парубій вирішив створити парламентську робочу групу, куди увійшли представники всіх депутатських фракцій і груп, яка повинна була написати компромісний проект не просто закону, а нового Виборчого кодексу. Але через рік непростої спільної роботи депутати посварилися, так і не прийшовши до спільного знаменника, рекомендувавши Раді розглянути всі шість напрацьованих ними законопроектів.

Три з рекомендованих робочою групою законопроекту Рада провалила ще 19 жовтня. Деякі з них, за словами Олексія Кошеля, називали систему з відкритими списками фактично закритими списками, наприклад, законопроект «Батьківщини». Ще один законопроект №1068-2 авторства позафракційного Віктора Чумака, нардепів від БПП і НФ Павла Різаненка та Леоніда Ємця пропонував чисто пропорційну систему з відритими списками. Але підтримки в залі він не знайшов. Найпрогресивнішим і реформаторським як експерти, так і самі депутати називали проект Виборчого кодексу №3112-1 авторства спікера Андрія Парубія, нардепів від БПП і НФ Олександра Черненко та Леоніда Ємця, а також колишніх нардепів, серед яких і відомий експерт з конституційного права Юрій Ключковський. Його разом з альтернативним проектом Кодексу авторства депутата від «Відродження» Валерія Писаренка поставили в порядок денний на сьогодні.

«Питання прийняття Виборчих кодексів актуальний, але якісна і змістовна дискусія по фракціях з цього приводу не велася. Тому у мене дуже великі сумніви, що депутати розуміють, що винесено в цих законопроектах, і що їм може подобатися або не подобатися з метою підтримки або не підтримки. Ми, на жаль, не бачимо підготовчої роботи напередодні голосування, тому оптимістичного настрою немає. Найбільш реалістичний варіант повернення на доопрацювання авторам з визначенням конкретного на це часу», – говорила нам напередодні координатор Громадської мережі «ОПОРА» Ольга Айвазовська.

Як будемо голосувати

Прийняття в першому читанні Виборчого кодексу №3112-1 стало без перебільшення сюрпризом абсолютно для всього депутатського корпусу. За нього проголосувало рівно 226 депутатів. «Цей результат став сюрпризом для багатьох, ніхто не вірив, що закон буде прийнятий. Але це тільки підтверджує, що у другому читанні за нього буде складно зібрати голоси», – вважає нардеп Ігор Попов.

Один з авторів виборчого кодексу Леонід Ємець написав у своєму Facebook, що до другого читання до документа можуть внести більше тисячі поправок, а саме розгляд в сесійній залі може відбутися вже через тиждень. І, судячи за словами нардепів, шансів на ухвалення реформаторського Виборчого кодексу мало. Але автори налаштовані працювати з усіма фракціями, переконувати і враховувати їхні поправки. Головне, за їхніми словами, щоб колеги по парламенту не вимагали повернути мажоритарку і закриті партійні списки.

Поки ж прийнята в першому читанні редакція нового Виборчого закону передбачає давно обіцяне українцям скасування мажоритарки і перехід на пропорційну систему виборів з відкритими партійними списками. На виборах народних депутатів загальнодержавний виборчий округ буде поділений на 27 регіональних округів. Як і зараз, висуває в депутати і формує партійний список кандидатів з'їзд партії: спочатку складається єдиний загальноукраїнський список з 450 кандидатів, який потім розбивається на 27 регіональних. Щоб взяти участь у виборах, кожна партія повинна перерахувати на спецрахунок Центральної виборчої комісії 2 млн. грн, які після виборів повернуть, якщо за партію проголосує не менше 2% виборців.

У виборчому бюлетені буде всього два рядки: «Підтримую виборчий список політичної партії за порядковим №» і «Підтримую кандидата у народні депутати України від цієї політичної партії за порядковим №». «У кінці кожного речення розміщуються по два трафарети для вписування цифр: порядковий номер партії і порядковий номер кандидата у депутати у регіональному списку», – йдеться у ст. 366 Кодексу.

За словами Андрія Магери, в такому випадку бюлетень буде дуже маленького розміру, оскільки у ньому буде лише дві позиції для заповнення. «Виборець повинен буде вписати трафаретом номер партії, яку він підтримує, і номер кандидата від партії в регіональному списку партії. Таким чином, виборець може впливати на виборчий список, який партія попередньо погодила на своєму з'їзді. Тому я думаю, цей механізм більш простий і в частині виготовлення бюлетенів, і в частині підрахунку, і в частині навчання членів виборчих комісій», – сказав Андрій Магера.

Деякі політики лякають, що пропорційна виборча система, яка, до речі, діє практично у всіх європейських країнах, складна, і українці просто заплутаються і не будуть знати, як голосувати. Але це тільки на перший погляд, і насправді все досить просто. По-перше, виборець отримає право самостійно ранжувати кандидатів у партійному списку, віддаючи вподобаному свій голос. Зараз же черговість у списку виключно прерогатива партії, що нерідко слугує причиною політичної корупції, продажем місць у списку і т. д. По-друге, партійні списки стануть відкритими і регіональними, виборець, наприклад, в Чернігівській області зможе обрати кандидата у депутати саме від свого регіону. Тобто, зникнуть політики-«парашутисти», яких різні партії відправляли на округ виграти вибори і пройти в парламент, а самі вони більше ніколи не з'являлися на окрузі.

Згідно з прийнятим у першому читанні Кодексу розподілятися мандати між переможцями будуть наступним чином. «Для цього встановлюється загальнодержавна квота-кількість голосів за партії, які подолали прохідний бар'єр, ділиться на 450 (всього місць у Раді – Авт.). Тут ми отримуємо вартість одного мандата в голосах. Потім кількість голосів, отриманих партією в регіоні, ділиться на квоту і визначається, скільки цілих мандатів партія отримала в цьому регіоні. Приміром, у партії в регіоні 7 мандатів, а в регіональному списку у неї 15 кандидатів. Які проходять? Рахуються голоси за конкретного кандидата з цього списку. І ці голоси округлюються до 0,1% від кількості виборців, які проголосували в цьому регіоні. Тепер за цим показником змінюється порядок кандидатів у списку – за кого більше, той буде вище, за кого менше – нижчими. Не один голос вирішує, а 0,1%», – пояснив один з авторів Кодексу Юрій Ключковський.

Система розподілу мандатів на загальнодержавному рівні буде такою ж, як і сьогодні. «Приміром, партія в регіоні отримала голосів на 10,3% мандата. Голоси на 0,3% переходять на загальнодержавний рівень і зі всіх регіонів підсумовуються разом. Тепер дивимося, скільки у партії залишилося невикористаних голосів, і на них даємо мандати загальнодержавного списку», – підсумував Ключковський.

За словами експертів, за міжнародними стандартами міняти виборчу систему можна не менше, ніж за рік до старту виборчої кампанії. Тобто, якщо Рада до кінця цього року проголосує новий Виборчий кодекс, ЦВК ще встигне підготувати членів виборчих комісій, а населення – розібратися в тонкощах нової виборчої системи.

Щитовидка: тривожні симптоми

Здоровенькі були!

У світі живе не так багато людей, які здатні заздалегідь відчути, коли їх організму необхідна допомога. У лікарню люди найчастіше йдуть, коли щось заболіло. І тим не менше, набагато краще попередити хворобу, ніж потім її лікувати. Тому за організмом все ж потрібно стежити. Не виняток з правил і щитовидна залоза!

Одним з найважливіших органів людини є щитовидна залоза. Її функція - виробництво гормонів, які здатні регулювати процес використання людиною енергії. Щитовидна залоза має певний вплив на всі клітини і органи людського організму. Якщо вчасно не виявити яке-небудь захворювання щитовидки, то можуть виникнути досить серйозні відхилення в роботі всіх органів людини. Місцем розташування щитовидної залози є область шиї, а за формою вона нагадує метелика. Давайте розглянемо, які ж симптоми можуть свідчити про те, що ваша щитовидна залоза потребує лікування. Коли щитовидка потребує швидкої допомоги?

Поганий настрій

На настрій людини впливає такий гормон, як тироїд (або так звані гормони Т3 і Т4). Його нестача сприяє зменшенню серотоніну. У свою чергу, людина починає відчувати себе пригніченим і весь час сумує. Якщо ж серотоніну в організмі особливо багато, то починає з'являтися відчуття тривоги.

Закреп

Поява замку, від якого ви ніяк не можете позбутися, найімовірніше, свідчить про збої в процесі вироблення тироїдного гормону.

Тривалий сон

Якщо, прокидаючись вранці, ви відчуваєте, що не можете встати, це є свого роду сигналом до того, що в організмі відбуваються якісь збої, пов'язані з зазначеним гормоном.

Суха шкіра

Якщо шкіра на вашому тілі лущиться постійно, а не лише в зимовий період — це також одна з ознак, що свідчать про збій у виробленні тироїдного гормону. Крім того, про це можуть свідчити випадіння волосся або його сухість.

Неконтрольований набір ваги

Якщо ви помітили, що різко набрали кілька кілограмів у своїй масі, але при цьому ваш апетит не збільшився, а тільки став гірше — це свідчить, знову ж таки, про збої в роботі щитовидної залози.

Відсутність статевого потягу

Цей фактор є, швидше, другорядним. Однак, і про нього не слід забувати. Необхідно відзначити, що якщо, окрім відсутності потягу, є ще й інші ознаки захворювання, то сміливо можна говорити про те, що хвороба присутня.

Біль у м'язах

Біль в організмі людини є нормальною ознакою, якщо ви об щось вдарилися. Якщо він виникає просто так — це свідчить про те, що варто задуматися.

Прискорене серцебиття

Дана ознака може свідчити про якісь неземні почуття, однак, найімовірніше, мова йде саме про захворювання щитовидної залози.

Розсіяність думок

Чим більший вік людини, тим більш розсіяними є її думки. Між тим, забудькуватість і неуважність може свідчити і про брак тироїдного гормону. Аналогічно він впливає на концентрацію уваги і її надлишок.

Підвищений тиск

Якщо ви ніяк не можете знизити рівень тиску — найімовірніше, справа в тому, що ваша щитовидна залоза працює неправильно.

Менструальний цикл

Якщо ви помітили, що у вас різко зменшився період між менструаціями, а під час цього процесу помічені рясні виділення — це також може свідчити про хворобу щитовидної залози.

Збільшення апетиту

Ще одна ознака, що свідчить про нестабільну роботу щитовидки.

Таким чином, якщо хоча б один з цих ознак у вас є, то необхідно задуматися про своє здоров'я. Втім, думати про нього потрібно постійно!

Топінамбур

Овоч, який багато що лікує

Топінамбур являє собою не тільки смачний, а й неймовірно корисний коренеплід. Топінамбур, не випадково називають вічною картоплею, адже на одному місці він може рости близько 30 років і приносити врожай у кілька разів більший, ніж картопля. Можна використовувати в лікарських цілях.

Користь топінамбура

Земляна груша є унікальною лікарською рослиною. Вона містить пектин, вітаміни, ферменти і мінеральні речовини. За своїм хімічним складом бульби схожі на картоплю. Проте в них більше заліза.

Вживання земляної груші допомагає при гіпертонії, знижуючи тонус судин. Збільшує гемоглобін. Знижує холестерин в крові, виводить токсини, радіоактивні речовини. Допомагає позбутися від каменів у сечовому міхурі. Його свіжий сік здатний знижувати кислотність в шлунку. Листям рослини лікують опіки, подагру, псоріаз, остеохондроз.

Одним з головних лікувальних властивостей топінамбура є вміст інуліну, який сприяє засвоєнню глюкози в організмі людини. Тому він дуже корисний людям, які страждають цукровим діабетом та захворюваннями підшлункової залози.

Топінамбур для схуднення

Це чудовий засіб для зниження ваги. Інулін, який міститься в топінамбурі, приводить в норму обмін речовин, в тому числі і жировий, бореться із зайвою вагою. Для схуднення вибирайте салати. Не змішуйте ці салати з іншими продуктами.

Печія, головний біль при підвищеному тиску

Приймайте вранці сік топінамбура (2 ст. ложки соку, наполовину розведені водою).

Цукровий діабет

Можна використовувати і листя топінамбура – помити, порізати, полити рослинним маслом і вживати як салат. Або щодня з'їдати 4-5 свіжих або відварених картоплин.

Нежить

Закапуємо в ніс сік з бульб топінамбура (10-12 крапель 4 рази на день).

Відкладення солей, радикуліт, остеохондроз

Ванни з топінамбуром: порізати 2 кг листя і стебел (або 1 кг сирих бульб), покласти їх в каструлю, залити водою, довести до кипіння, кип'ятити 30 хв. Відвар процідити і залити у ванну з температурою близько 40°С. Ванну приймати 15 хв. Курс лікування 10 ванн.

Сік з топінамбура

Бульби ретельно вимити, вичавити сік. Шкірку зчищати не рекомендується. Процідити. У холодильнику зберігати не більше 12 годин.

Приймати свіжоприготованим по 1/2 склянки перед їдою протягом 2 тижнів. Прекрасний засіб для шлунка, при печії, від головного болю. Позбавляє від закрепів і кишкової коліки.

В їжу можна використовувати також листя топінамбура, додаючи їх у салати і зелені коктейлі.

Топінамбур має безліч назв: «земляна груша», «єрусалимський артишок», «сонячний корінь». Ще одна назва топінамбура – клубненосний соняшник, адже ці рослини одного роду. Всі ці імена рослина отримувала протягом багатьох століть застосування. Предки цінували його за смакові і цілющі властивості, а ось ми недооцінюємо. Мабуть від того, що занадто мало знаємо.

Бульби топінамбура досить хитромудрої форми - веретеноподібної, грушоподібної, круглої, овальної та ін. Суцвіття топінамбура - соняшника в мініатюрі – кошик. Зовнішній вигляд не позбавлений декоративних достоїнств.

Квіти топінамбура

Батьківщина рослини – Америка, де вона росте в дикому вигляді. У шістнадцятому столітті земляна груша була завезена з Англії, пізніше вона потрапила до Франції, де і отримала свою традиційну назву «топінамбур» (від назви племені індіанців тупінамба). До Російської імперії сонячний корінь потрапив у дев'ятнадцятому столітті. Полюбився, а поварені книги стали наповнюватися безліччю рецептів страв з незвичайних бульб.

Сам по собі факт того, що топінамбур не сприйнятливий до різних забруднювачів і залишається, що називається, екологічно чистим продуктом, вже робить його надзвичайно корисним. Але цю властивість він здатний передати і нам. Регулярне споживання топінамбура сприяє глибокому очищенню організму, позбавленню його від токсинів, важких металів та іншої гидоти, що неминуче накопичуються в нинішніх умовах життя. У топінамбурі міститься пектин, який є хорошим абсорбентом і причиною чудової здатності чистити організм. До речі, завдяки йому ж з топінамбура можна отримувати патоку і варити чудове варення.

На порі, на часі

Компост

Восени приємно пройтися по жовтому листю. Але зверніть увагу на калюжі, куди нападало листя від волоського горіха - вода в них чорна. Не випадково під горіхом майже нічого не росте. Опалим листям він бореться з конкурентами. У ньому міститься токсична речовина юглон. Вона викликає загибель рослин і не дає листю розкладатися в компостних купах. Грішать цим ще й дуби. Тому перестаратися з їхнім листям на грядках не варто. У компостних купах і ямах воно перегниває до нешкідливого компосту. Але потрібно бути готовим до того, що на це піде удвічі більше часу, ніж звичайно.

Але й листям інших дерев не поспішайте утеплювати грядки. Треба спочатку дізнатися: чи здорові були ваші дерева, щоб не рознести заразу по саду. Якщо була парша або плодова гниль, то таке листя краще відправити у багаття. У ньому повно спор збудників захворювань. Однак варто пам'ятати, що, спалюючи опале листя, ви, звичайно, очистите свій сад від сплячих паразитів, але завдасте непоправної шкоди навколишньому середовищу. Тому крпще закопати його поглибше. Наприклад, на винограднику у траншею, що залишилася від укриття винограду, засипають листя, а навесні при розкритті присипають його землею.

Особливо гарне листя комплексно стійких сортів. Їхнє листя у компост можна класти без побоювання, і для утеплення на зиму воно згодиться. Таким сухим листям можна вкрити троянди, півонії, виноград...

Якщо листя вже наситилося вологою, то краще відправити його у компост і присипати вапном. Або приготуйте листяну землю. Що це таке? Говорячи науковою мовою, це продукт діяльності мікроскопічних грибів і мікроорганізмів. Листя складають в окремі купи, ущільнюють і періодично поливають. Готується така земля довго: два-три роки.

До речі, при готуванні компосту розрізняють матеріали, що закладають на «зелень» і «коричневу» органіку. Зелень насичена азотом, вона швидко розкладається з виділенням тепла, стаючи для компостної ями своєрідною пічкою.

«Коричнева» органіка зопріває повільно і не виділяє тепла. До неї належить й опале листя. Хоч вона зопріває повільно, зате завдяки цьому відмінно рихлить грунт.

Щоб не ворожити: корисне опале листя у вас чи ні, зберіть його у купу і пошарово, по 10-15 см товщиною, «заряджайте» у компостну купу. Чим більше компонентів - тим якісніший компост. Та й дозріває швидше. Однак не забудьте, що горіхового листя у компості не повинно бути більше 1/4.

Обласна щотижнева газета
«ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я»
Свідоцтво про реєстрацію ДП 2161-899Р від 23.02.2017 р.
ЗАСНОВНИК ТА ВИДАВЕЦЬ
ТОВ «Редакція газети «Фермер Придніпров'я»
Голова редакційної ради
Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ
Головний редактор Лариса ШАРА

49000, м. Дніпро, вул. Воскресенська, 41, оф.109
786-02-21, 098-183-00-18, 050-850-72-74
e-mail:farmer.gazeta@gmail.com
www.farmer.dp.ua
www.facebook.com/farmer.dp.ua
Друк ТОВ «Видавничий дім «Кераміст»
69057, м. Запоріжжя, вул. Сєдова, 16
Обсяг 2 друк. арк. Друк офсетний.
Зам. № 1783933. Тираж 10000.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.
Гонорар сплачується тільки за замовлені матеріали.
Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.
Посилання при передруку на «Фермер Придніпров'я» обов'язкове.
Газета за посиланням використовує повідомлення інформаційних порталів.
Оформлення передплати та доставку газети здійснює Дніпропетровська філія ПАТ «Укрпошта».
Передплатний індекс 60092

ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

Весільне гільце

З діда-прадіда

Весільне гільце - це символ розквітлого молодого життя, символ дерева Життя. Воно святе, як і коровай, наділене магічною силою приносити щастя, відвертати зло і зловорожу силу. На верхівку гільця молода разом з молодим, який також приходив з боярином, прикріплювали одну велику квітку. Під час весільного застілля гільце ставили поряд з короваями. В день весілля за велику квітку «змагалися» боярин і дружка – хто перший її вхопить-зламає. Коли дружка – в новоствореній сім'ї буде старшою жінка, боярин – чоловік. По закінченню весілля в молодої, гільце забирали додому до молодого і закидали його на хату.

Гільце було важливим структурним компонентом весільного обряду, з якого починалося власне весілля, було дійство у домівках молодих. У різних регіонах ці молодіжні вечори називали – дівич-вечір, вінкоплетини, гільце, вінки, деревце, дружини. У молодої цей вечір відзначався ліричністю, бо символізував її перехід не тільки у жіноцтво, але і в іншу родину, розлуку з рідною домівкою, подругами. На вінкоплетини дівчина запрошувала своїх подруг та всіх дівчат (малих і великих) з вулиці, де жила, а то й з усього села. Також і тих молодиць, які вміли майстерно плести вінки. Приносили барвінок, кольоровий папір (в окремих селах по барвінок ходили до лісу разом із молодою), сідали навколо столу плести вінок молодій. Починали піснею:

А в городі зілля,
Зачинається весілля,
А хто його зачинає,
Хай добро у хаті має.

Після вінкоплетин приступали до прикрашання гільця. Ялинка-гільце повинно мати непарну кількість гіллячок. Його шукали і вирубували хлопці-бояри, а дівчата супроводжували їх піснями.

В дорогу, бояри, в дорогу,
Та рубайте ялину здорову,
Та рубайте ялину-деревце
Молодій Марусі на гільце.

Коли гільце було вже в хаті, то старша дружка просила дозволу у старости вити гільце. Староста благословляв, тоді дружка клала гільце на стіл, а брат (рідний чи двоюрідний, хрещений батько) ставив на підставку коровай або спеціально спечений для цього калач. Всі присутні сідали вечеряти.

Часто молода та її мати плакали, «щоб виплакати все зле і лихе». Важливою складовою дівич-вечора був колись обмін подарунками. Молодий з бояринами приносив молодій чоботи і хустку, а натомість одержував шлюбну сорочку. Чоботи наречена тут же взувала. «Як перший чобіт взує з цукерками - веселою буде, як з грішми заможною». Всі обряди дівич-вечора створювали ту психологічну атмосферу, яка допомагала майбутньому подружжю зрозуміти всю серйозність переходу в інший статус.

Календарик

Всесвітній день чоловіків

Всесвітній чоловічий день, присвячений джентльменам, відносно молодий, якщо не сказати, юний: у поточному році йому виповнюється 15 років. Першим, хто відзначив знаменну дату, стали жителі Тринідад і Тобаго. Ця острівна держава знаходиться в південній акваторії Карибського моря, а називається так за найменуванням двох великих ділянок суші, і складових, власне, країни.

Цікавий факт: про необхідність створення Міжнародного дня чоловіків заговорили ще в 60-ті рр. минулого століття. Тоді у багатьох виникла думка зробити свято для джентльменів 23 лютого – День захисника Вітчизни, що відзначалось в СРСР, зокрема. Пропозицію вже наче схвалила громадськість. Але, в США, на початку 90-х, пройшло кілька заходів з подачі Томаса Оаспере, керівника Центру чоловічих досліджень м. Міссурі-Канзас. Через 4 роки нову дату навіть відзначили, але вже через рік все затихло. Країни одна за одною відмовилися від проведення Міжнародного дня чоловіків. Лише Мальта залишалася вірною даній традиції аж до 2009 року, а з цього моменту стала святкувати цю дату разом з усіма – 19 листопада.

Не плутайте Міжнародний день чоловіків та Всесвітній день чоловіків – це зовсім різні свята. Другий був проголошений завдяки стараннням Михайла Горбачова і випадає на першу суботу листопада.

Наше суспільство розділене на два великі табори – чоловічий і жіночий. Кожен з них відіграє свою особливу роль, зі своїми завданнями, відмінними рисами і потрібністю. Вони переплетені між собою настільки тісно, що поділ подібний до смерті. Неможливо переоцінити важливість чоловічого і жіночого начал. Як неможливо переоцінити значення Сонця і Місяця.

Якщо вірити вигаданим історіям, йому вже понад 2000 років

Коли народився Дід Мороз

Справедливість і благодійність, доброта і співчуття, особлива і дбайлива батьківська любов до дітей, мудрість і деякі якості, без яких не обходяться сучасні супергерої - ось коротка характеристика нинішнього збірного образу відомого нам з самого дитинства Діда Мороза.

День народження Діда Мороза, це хоч і вельми умовна, але цілком конкретна дата в наших календарях. Достеменно відомо, що Дід Мороз народився саме з приходом зими, а раніше, в стародавні часи в наших широтах прихід зими означав консервацію багатьох, звичних нам видів діяльності, і це була об'єктивна необхідність.

У випадку з Дідом Морозом все вивилося простіше. На територію, де донині проживають нащадки давніх слов'янських племен, зима приходить як і раніше - 18-го листопада, тому проблем з визначенням дати народження цієї чудесної і дивовижної особистості просто не виникло.

У переказах існував якийсь повелитель зимової холоднечі Мороз, він же веде своє генеалогічне дерево від давньослов'янського Карачуна - бога зими. Мороз - невисокий дідок з довгою сивою бородою. З листопада до березня він бігає лісами і стукає своїм ціпком, тоді на землю опускаються люті холоди.

Солодкий рецепт

Натуральний шоколад за домашнім рецептом

У приготуванні натурального шоколаду за домашнім рецептом немає нічого складного. Знадобиться: 6-7 ст. ложок цукру; 5 ст. ложок молока; 5 ст. ложок порошку какао; 1 ч. ложка борошна; 50 г вершкового масла; трохи волоських горіхів; пів. чай. ложки ванільного цукру. Візьміть маленьку, але глибоку каструлю і влийте в неї 1 ложку молока. Туди ж відправте цукор і какао. Далі всі інгредієнти слід ретельно перемішати і влити в отриману масу молоко, що залишилося. На середньому вогні доводимо суміш до стану кипіння, постійно помішуючи, щоб не дати їй пригоріти.

Потім зменшуємо вогонь до мінімального і кладемо в нашу каструлю вершкове масло. Чекаємо закипання шоколаду і знімаємо з плити. Просіяне через сито борошно додаємо в каструлю і ретельно перемішуємо масу до однорідності, не допускаючи появи грудочок.Знову поставте каструлю на вогонь, довівши до кипіння. Після закипання потрібно зняти її і дочекатися, коли шоколадна маса трохи охолоне. Тепер настала черга ванільного цукру – акуратно додаємо в каструлю і гарненько все перемішуємо.

Для того, щоб сформувати апетитні шматочки, використовуйте формочки для льоду, які знайдуться в будь-якому холодильнику. Перед тим, як залити в них шоколад, треба добре змастити їх вершковим маслом, щоб потім легко вийняти. Горіхи додайте за бажанням, в тій кількості, в якій вам більше подобається. Можна обійтися і без них. Невеликі шматочки подрібнених горіхів кладуть у форму для льоду, перш ніж залити в них шоколад.

РЕКЛАМА

НАСІННЯ СОНЯШНИКУ, КУКУРУДЗИ
Pioneer • Syngenta
Euralis Semens • Monsanto
Maisadour Semences
ТОРГОВИЙ ДІМ НАСІННЯ ™
Засоби захисту рослин провідних світових виробників та мікродобрива
067-823-46-41

Продам трактор ЮМЗ-6
098-643-47-50

Пишіть:
49000, м. Дніпро,
вул. Воскресенська, 41, оф.109

Дзвоніть:
(056) 786-02-21,
098-183-00-18,
050-850-72-74

Передплатити «Фермер Придніпров'я» можна у будь-якому поштовому відділенні області до 25 числа щомісяця. Передплатний індекс 60092.